

Clasa
a III-a

Magia Cuvintelor:

Citesc, înțeleg,
descopăr!

Caiet de lucru
și lectură

Exerciții inovatoare
adaptate standardelor
PISA

LECTURĂ
ÎNȚELEGERE
CREATIVITATE
GÂNDIRE
CRITICĂ

Editura NumLit
Brașov

2026

Autori:

Orieta Popa
Cătălin-Dumitru Dorcioman

1. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral

Punctul 1.1. Sesizarea sensului global și a detaliilor

Citește textul cu atenție!

Astăzi, Răzvan și David au organizat o cursă cu bicicletele în marele parc din apropierea școlii. Ariadna și Sofia au desenat medalii aurii din carton pentru toți participanții, iar Matei a fost arbitrul și a adus un cronometru roșu. Cursa a început fix la ora zece, sub razele blânde ale soarelui de primăvară.

Exercițiul 1: Jurnalistul curiozității

Sarcina ta: Acum că ai aflat povestea, transformă-te într-un jurnalist! Formulează trei întrebări despre întâmplarea cu Răzvan și David, pe care să i le pui colegului de bancă pentru a vedea dacă a înțeles textul.

Cine _____ ?

Ce _____ ?

Când _____ ?

Exercițiul 2: Detectivul de detalii

Sarcina ta: Iulia și Vlad citesc textul de mai sus, dar nu se pot pune de acord: care lucruri sunt cu adevărat importante (esențiale) și care sunt doar mici detalii? Ajută-i tu!

Colorează cu verde caseta dacă ideea este esențială (fără ea nu am înțelege povestea) și cu galben dacă este doar un detaliu.

- ☐ Copiii au organizat o cursă cu bicicletele.
- ☐ Cronometrul pe care l-a adus Matei era roșu.
- ☐ Cursa a început la ora zece.
- ☐ Medaliile făcute de Ariadna și Sofia erau din carton.

Punctul 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt necunoscut

Citește cu atenție povestioara de mai jos

Fii foarte atent la cuvintele înclinate!

Elisa și Daria au mers cu clasa la un spectacol. Fetițele priveau *fascinate* la scena luminată. Magicianul a scos dintr-o pălărie un iepure *minuscul*, care a început să țopăie *agil* printre recuzitele de pe scenă. Alex a zâmbit și i-a șoptit Antoniei: «Acesta este un truc *uluitor*!»

Exercițiul 3: Vânătoarea de cuvinte

Sarcina ta: Observând întâmplarea cu Elisa, Daria și Alex, sigur poți ghici ce înseamnă cuvintele noi! Citește cuvintele din coloana din stânga și unește-le cu explicația (sinonimul) potrivită din dreapta. Ajută-te de sensul din propoziții!

Fascinate

a. foarte mic, pitic

Minuscul

b. uimitor, extraordinar

Agil

c. vrăjite, fermecate, atrase

Uluitor

d. rapid, iute, îndemânatic

Exercițiul 4: Jocul Opuselelor

Sarcina ta: Gândește-te la iepurele din poveste. Cum ar fi fost el dacă era exact invers? Găsește cuvinte cu sens opus (antonieme) pentru cuvintele de mai jos și scrie-le pe spațiul punctat. La final, alcătuiește o propoziție amuzantă cu unul dintre cuvintele găsite de tine.

Minuscul ≠ _____

Agil ≠ _____

Scrie propoziția ta aici:

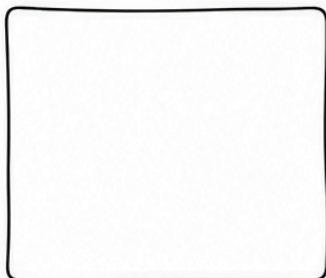
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală

2.1. Construirea de texte orale scurte pe baza unui suport vizual dat și / sau a unui plan simplu de idei

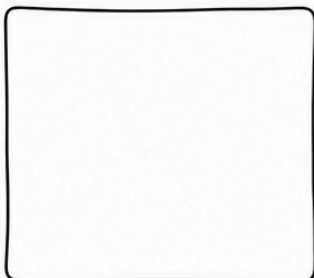
Exercițiul 1: Creatorii de Povești Ilustrate

Sarcina ta: Imaginează-ți că ești un artist care trebuie să creeze o bandă desenată în doar trei cadre. Personajele principale sunt Ana și Cătălina, care tocmai au descoperit un castel misterios în pădure. Scrie câte o propoziție pentru fiecare cadru, descriind ce se întâmplă. Apoi, pregătește-te să povestești oral întreaga aventură, folosind propozițiile tale ca un ghid!

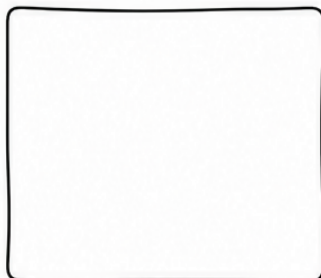
Cadrul 1:

Ana și Cătălina merg prin pădure și văd...

Cadrul 2:

Ce se întâmplă când se apropie de castel?

Cadrul 3:

Ce descoperă ele în castel (sau în jurul lui)?

Exercițiul 2: Reporterii Școlii

Sarcina ta: Gândește-te la o întâmplare amuzantă care s-a petrecut la școală, unde au fost implicați 2 din colegii tăi. Nu uita să folosești cuvinte care se potrivesc perfect (adjective) și să te asiguri că propozițiile tale sună corect! Scrie mai jos câteva

idei principale despre ce vei povesti, ca un scurt plan. Apoi, pregătește-te să spui povestea cu voce tare în clasă, ca un reporter entuziast!

Unde s-a întâmplat? (ex: în curtea școlii, la ora de sport)

Când s-a întâmplat? (ex: ieri dimineață, la pauza mare)

Ce au făcut cei doi colegi? (ex: au construit un castel de zăpadă, au căutat o comoară)

Cum s-a terminat? (ex: cu râsete, cu o surpriză)

2.2. Pronunțarea clară și corectă a unui mesaj

Exercițiul 3: Articulații de Viteză

Sarcina ta: Pregătește-te să fii un expert în dicție! Citește cu voce tare, de trei ori, cât poți de clar și rapid, următoarele frământări de limbă. Ai grijă să nu te împiedici de cuvinte!

1. «Șapte șoricei şușotesc în șoaptă sub șapca Siminei.»
(*exersăm sunetele ș și s*)
2. «Cătălina cumpără cinci covrigi crocanți, calzi și cu ciocolată.» (exersăm sunetele c și cr)
3. «Răzvan repară rapid roata roșie a bicicletei ruginite.»
(*exersăm sunetul r*)

Exercițiul 4: Vocea Actorului

Sarcina ta: Citește dialogul de mai jos ca și cum ai fi un actor. Cum ai schimba vocea pentru a arăta o întrebare, o bucurie sau o mirare? Subliniază cuvintele pe care le-ai rosti mai tare sau pe care ai vrea să le accentuezi pentru a exprima sentimentele personajelor.

Miriam: «Nu-mi vine să cred! Ai văzut ce s-a întâmplat cu Mario la ora de desen?»

Sara: «Chiar! Ce? Era o liniște ciudată...»

Miriam: «A pictat un elefant zburător! Era absolut uluitor!»

Sara: «Un elefant zburător?! Serios? Eu am crezut că așterne doar niște culori amestecate!»

2.3. Redarea prin cuvinte proprii conținutului unui fragment dintr-un text citit

Citește cu atenție povestea de mai jos:

Într-o dimineață însorită, Delia a venit la școală cu o idee minunată: să organizeze o vânătoare de comori în curtea școlii! A cerut ajutorul lulei și împreună au ascuns indicii colorate sub bănci, prin tufișuri și chiar în nisipul de la groapa de nisip. Fiecare indiciu ducea la următorul, iar la final, comoara era o cutie plină cu creioane colorate și stickere vesele. Toată clasa, inclusiv Sofia și Antonia, s-a bucurat enorm de această aventură, iar jocul s-a terminat cu multe râsete și promisiunea unei noi vânători de comori.

Exercițiul 5: Micii Reporteri

Sarcina ta: Ai citit povestea Deliei și a lulei. Acum, ești un reporter și trebuie să scrii un scurt rezumat al evenimentului, folosind propriile tale cuvinte. Ce a fost cel mai important lucru care s-a întâmplat? Scrie în 2-3 propoziții.

Exercițiul 6: Detectivii de Sentimente

Sarcina ta: În poveste, Delia a avut ideea de a organiza vânătoarea de comori, iar lulia a ajutat-o să ascundă indiciile. Crezi că a fost o idee bună să facă asta? De ce? Scrie părerea ta și justific-o în câteva cuvinte, arătând de ce ai fost sau nu de acord.

2.4. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare

Exercițiul 7: Schimb de Roluri

Sarcina ta: Imaginează-ți că Eva și Julia au nevoie de ajutor pentru un proiect la școală. Scrie mai jos cum ar cere ele ajutor, în două situații diferite:

Eva îi cere ajutor doamnei învățătoare:

Julia îi cere ajutor lui Alex, un coleg de clasă:

Exercițiul 8: Cuvinte Magice pentru fiecare Situație

Sarcina ta: Completează dialogurile de mai jos, folosind cuvintele potrivite pentru fiecare situație (ex: formule de salut, de cerere, de mulțumire). Ai grijă să te exprimi frumos și politicos!

Situația 1: La bibliotecă, Elisa vorbește cu bibliotecara.

Elisa: « _____ , doamnă bibliotecară. Aș dori să împrumut o carte despre dinozauri. »

Bibliotecara: « _____ , Elisa! O să te ajut cu mare drag. Iată câteva cărți interesante. »

Elisa: « _____ ! »

Situația 2: Miriam vrea să treacă printr-un grup de copii.

Miriam: « _____ , aș putea să trec, vă rog? »

Copiii: « _____ , Miriam! »

Miriam: « _____ ! »

2.5. Utilizarea corectă în exprimarea orală proprie a elementelor de construcție a comunicării studiate

Citește cu atenție povestea de mai jos:

În inima școlii se află o încăpăre magică, știută de toți drept Clasa Creativă. Aici, pe peretele principal, stă mândru Copacul Anotimpurilor, ale cărui crengi prind viață ori de câte ori copiii învață ceva nou. Într-o dimineață, deasupra tablei a apărut un curcubeu strălucitor, iar din el au coborât zeci de fluturi de hârtie. Ana și Mario au observat că pe aripile fiecărui fluture era scris un mesaj misterios. Zâna Toamnă, care se odihnea pe o creangă aurie a copacului, le-a șoptit: «Doar cei care stăpânesc magia cuvintelor pot descoperi secretul fluturilor fermecați!»

Exercițiul 1: Magia Propozițiilor

Sarcina ta: Pentru a descifra primul mesaj de pe aripile fluturilor, trebuie să joglezi cu propozițiile!

1. Transformă propoziția simplă «Fluturii zboară.» într-o propoziție dezvoltată (adaugă cuvinte care să arate cum, unde sau când zboară).
2. Transformă propoziția «Copacul Anotimpurilor este frumos.» într-o exclamație de uimire (nu uita semnul de punctuație potrivit la final!).
3. Formulează o întrebare pe care ai vrea să i-o pui Zânei Toamnă despre curcubeul apărut în clasă.

Exercițiul 2: Echilibrul Cuvintelor (Acordul)

Sarcina ta: Mesajul de pe al doilea fluture s-a cam șters din cauza ploii de toamnă. Completează spațiile libere, modificând cuvintele din paranteză astfel încât să se potrivească perfect.

Din curcubeul (colorat) _____ au coborât trei fluturi (vesel) _____.
Eva (a prinde) _____ un fluture pe bancă, iar băieții (a citi) _____
mesajul cu voce tare. Creanga (gros) _____ a copacului s-a luminat, iar
frunzele (mic) _____ au început să foșnească de bucurie.

Exercițiul 3: Cufărul cu Antonime și Sinonime

Sarcina ta: Pentru a debloca ultimul secret, găsește cuvinte noi!

Scrie un sinonim pentru cuvântul: strălucitor = _____

Scrie un antonim pentru cuvântul: a coborât = _____

Alege cuvântul «misterios» din text și alcătuiește cu el o propoziție creativă gândită de tine:

2.6. Manifestarea cooperării în diferite situații de comunicare

(Aceste exerciții vizează exprimarea orală liberă, formularea opiniilor și lucrul în echipă. Elevii își vor scrie ideile, apoi le vor discuta/interpreta în clasă.)

Exercițiul 4: Consiliul din Clasa Creativă (Exprimarea opiniei)

Sarcina ta: Doamna învățătoare v-a propus ca vineri să adăugați decorațiuni noi pe Copacul Anotimpurilor. Darius propune să lipiți frunze de toamnă adevărate, culese din parc, iar Julia propune să decupați frunze din hârtie colorată. Tu ce idee susții sau ce altă idee ai avea? Scrie mai jos părerea ta și adu un argument puternic pentru a-ți convinge colegii.

Părerea mea: _____

Deoarece: _____

Exercițiul 5: Jurnalistul Curcubeului (Joc de rol în echipă)

Sarcina ta (Lucru în grupe de câte 3): Grupați-vă câte trei colegi. Imaginați-vă că sunteți actori într-o piesă de teatru. Împărțiți-vă rolurile: unul va fi Jurnalistul curios al școlii; al doilea va fi înțeleptul Copac al Anotimpurilor; al treilea va fi un Fluture de Hârtie foarte vorbăreț. Scrieți mai jos un scurt dialog (3-4 replici) în care Jurnalistul le ia un interviu celor doi despre lucrurile magice care se întâmplă în Clasa Creativă. După ce ați scris textul, exersați-l și jucați scena în fața colegilor!

Jurnalistul: _____

Copacul: _____

Fluturele: _____

Jurnalistul: _____

3. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea / lectura)

3.1. Identificarea elementelor de bază ale organizării textului în pagină

Citește cu atenție poezia de mai jos:

Gândăcelul

de Elena Farago

De ce m-ai prins în pumnul tău,
Copil frumos, tu nu știi oare
Că-s mic și eu și că mă doare
De ce mă strângi așa de rău?

Copil ca tine sunt și eu,
Și-mi plâng de milă surioarele
Și-ar plânge și fetițele,
Cum plânge, biet, și tatăl meu.

Exercițiul 1: Detectivul de Poezie

Sarcina ta: Imaginează-ți că această poezie a fost adusă în Clasa Creativă chiar de unul dintre fluturii magici coborâți din curcubeu. Fluturile vrea să vadă cât de bine cunoști așezarea unei poezii în pagină. Privește textul și răspunde la următoarele cerințe:

1. Subliniază cu roșu titlul textului și cu verde autorul acestuia.
2. Din câte strofe este alcătuit fragmentul de mai sus? _____
3. Câte versuri (rânduri) are prima strofă? _____
4. Copiază pe spațiul de mai jos al treilea vers din a doua strofă:

Exercițiul 2: Desenatorul Magic (Text și Ilustrație)

Sarcina ta: Orice text frumos dintr-o carte este însoțit de o ilustrație care ne ajută să ne imaginăm povestea. Dacă ai fi ilustratorul cărții din care face parte poezia de mai sus, ce ai desena lângă ea pentru a exprima mesajul autorului?

Spațiu pentru desen

Desenează, apoi scrie în 2-3 propoziții ce elemente ar conține desenul tău și ce culori ai folosi pentru a transmite tristețea gândăcelului.

4. Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă

4.1. Respectarea regulilor de despărțire în silabe, ortografia și punctuația într-un text propriu

Citește cu atenție fraza «magică» de mai jos:

“Pe tărâmul fermecat, Matilda, fata extraordinară,
a întâlnit un Mare Uriaș Prietenos.”

Exercițiul 1: Vrajitorul Ortografiei

Sarcina ta: Zâna Cuvintelor a adus o nouă provocare în Clasa Creativă! Pentru ca vraja de mai sus să funcționeze perfect, trebuie să te asiguri că toate cuvintele sunt scrise impecabil. Copiază fraza, cu mare atenție la:

- Majuscule (literele mari) la început de propoziție și la numele speciale.
- Spațiul corect între cuvinte.
- Punctuația (semnele de punctuație de la finalul propozițiilor).

Apoi rescrie de două ori, schimbând de fiecare dată, un cuvânt cu altul asemănător, fără să-i schimbi sensul.

1

2

3

3.2. Desprinderea ideilor principale dintr-un text citit

Exercițiul 4: Extragerea Ideilor Principale

Sarcina ta: Ai observat că textul de mai sus este format din trei alineate (fragmente)? Fiecare alineat ascunde o idee foarte importantă. Transformă-te într-un «vânător de idei»! Scrie, într-o singură propoziție scurtă și clară, care este ideea principală a fiecărui fragment.

1 Ideea principală a fragmentului 1:

(Exemplu de sprijin pentru tine: Ce găsește Mary în pământ?)

2 Ideea principală a fragmentului 2:

(Exemplu de sprijin: Ce descoperă fetița a doua zi, sub iederă?)

3 Ideea principală a fragmentului 3:

(Exemplu de sprijin: Ce face Mary după ce deschide ușa?)

3.5. Recunoașterea secvențelor narrative și dialogate dintr-un text

Citește cu atenție fragmentul de mai jos:

Era o zi caldă de vară. Eu eram holtei și, mai în toate zilele, mă duceam la moș Vasile, la cireșe. Și odată, pe când eram încă mic și nu știam de frică, am sărit gardul, așa cum făceam mai totdeauna.

– Măi, Nică, dar tu ce cauți aici? mă-ntrebă moș Vasile, scoțând capul dintre cireșe.

Eu, rușinat, stăteam și mă uitam la el. Nu știam ce să-i răspund.

– Ia spune, măi, ai venit la cireșe? Nu ți-e rușine să furi din cireșele omului?

– Păi... eu... voiam să vă ajut să le culegeți... am bolborosit eu, cu vocea tremurândă.

Moș Vasile a început să râdă cu poftă. «Ei, măi, obraznicule! Hai, culege, dar să nu te mai prind la furat! Data viitoare să ceri frumos!»

Eu m-am bucurat, am sărit repede în copac și am început să mănânc cireșe, câte se puteau. Dar de furat, nu mai furam!

(Fragment adaptat după «Amintiri din copilărie – La cireșe» de Ion Creangă)

Exercițiul 4: Detectorul de Vorbe și Povești

Sarcina ta: Ești un detectiv de text! Citește povestea lui Nică și **subliniază** cu o **linie roșie** toate replicile personajelor (părțile în care cineva vorbește direct) și cu o **linie albastră** toate părțile în care povestitorul ne spune ce s-a întâmplat (secvențele narrative).

4. Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă

4.1. Respectarea regulilor de despărțire în silabe, ortografia și punctuația într-un text propriu

Exercițiul 2: Detectivul de Silabe și Cratime

Sarcina ta: Ana și Matei au găsit un pergament vechi cu instrucțiuni despre cum să ajungi în dumbrava minunată, dar textul este plin de greșeli! Ajută-i să corecteze greșelile de ortografie și de punctuație. Citește textul și scrie-l corect pe liniile de mai jos. Fii atent la:

- **Despărțirea în silabe** (dacă un cuvânt nu încapă pe un rând, cum îl despărți?).
- **Cuvintele scrise cu cratimă** (de exemplu, «să-l», «n-am»).
- **Semnele de punctuație** (virgulă, punct, semnul întrebării, semnul exclamării).

“ lizuca se ducea spre dumbrava minunată cu patrocle cățelu lei ce-o însoțea mereu. n-a întâlnit pe nimeni in cale; oare de ce plângea ea asa de tare? Nu-i placea deloc singurătatea. La un mo ment dat, a auzit un foșnet ciu dat, chiar in spatele ei. patrocle a început să latre într-una, iar Lizuca sa-l liniștească. E bine că sunt împreună în această av entură. Dar ce sa-i faca acum!”

4.2. Povestirea în scris a fragmentelor dintr-un text citit

Citește cu atenție fragmentul de mai jos din «Matilda» de Roald Dahl:

Matilda se așezase, ca de obicei, cu o carte pe genunchi și citea. Era singură în sufragerie. Părinții ei, domnul și doamna Wormwood, plecaseră să se uite la televizor la vecini, lăsând-o singură. Matilda se scufundase într-o carte de aventuri, cu corăbii și pirați, și aproape că uitase de lumea din jur. Deodată, o idee i-a traversat mintea. Era o idee despre cum ar putea să-l sperie pe tatăl ei, domnul Wormwood, care era un om foarte neplăcut.

Cu multă răbdare, Matilda s-a ridicat, s-a dus în bucătărie și a luat un tub de lipici foarte puternic. S-a întors în sufragerie, unde, cu o precizie uimitoare, a lipit borul pălăriei preferate a tatălui ei de scaunul pe care stătea de obicei. Apoi, s-a așezat la loc și a așteptat.

Exercițiul 3: Regizorul de Cuvinte

Sarcina ta: Ești regizorul unui mic film. Ai citit scena de mai sus, dar acum trebuie să o povestești unui coleg care nu a văzut-o încă. Scrie, în cel mult 5 propoziții, ce se întâmplă în acest fragment, folosind propriile tale cuvinte. Fii atent să incluzi cele mai importante momente!

3. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea / lectura)

3.3. Citirea în mod conștient, corect, fluent și expresiv a unui text cunoscut

Citește cu atenție și cu intonație fragmentul de mai jos din povestea lui Fram, ursul polar:

Fram, ursul alb, privea pierdut în largul mării. Vedeă gheața lucind sub soarele polar, iar amintirile îl copleșeau. Își amintea de mirosul sărat al mării, de jocul cu puii de focă și de lumina aurie a aurorei boreale. Acum, totul era diferit. Era într-o cușcă, pe un vas, înconjurat de oameni. Inima lui de urs bătea trist, plină de dor de libertate și de frigul aspru al Polului Nord. Un băiat, Matei, stătea lângă cușcă și-l privea cu blândețe. Poate că Matei înțelegea cât de mult îi lipsea lui Fram casa.

(Fragment adaptat după «Fram, ursul polar» de Cezar Petrescu)

Exercițiul 1: Vocea Sufletului lui Fram

Sarcina ta: Recitește fragmentul de mai sus, dar de dată aceasta, încearcă să intri în pielea lui Fram. Cum ar vorbi un urs polar trist și plin de dor? Pune suflet în citire! Fii atent la:

- **Intonație:** Cum rostești propozițiile care arată tristețea și dorul?
- **Volumul vocii:** Vorbești mai încet când Fram este trist?
- **Pauze:** Unde faci o mică oprire ca să dai timp ascultătorului să înțeleagă emoția?

Exersează de câteva ori, apoi citește în fața unui coleg sau a doamnei învățătoare!

Exercițiul 2: Citirea pe Gânduri și Sentimente

Sarcina ta: Recitește încă o dată fragmentul despre Fram. De data aceasta, vei citi în gând, dar vei fi atent la ce simte Fram și la ce gândește el. Subliniază cu **albastru** cuvintele sau propozițiile care descriu sentimentele ursului și cu **verde** pe cele care arată gândurile lui.

Ce cuvânt din text arată că îi era dor? _____

Cum știi că era trist? _____

3.5. Recunoașterea secvențelor narative și dialogate dintr-un text

Exercițiul 5: Actorii din Curtea Moșului

Sarcina ta (Lucru în grup de 3): Acum că ai identificat replicile, lucrează cu doi colegi.

Imaginați-vă că sunteți actori. Împărțiți-vă rolurile: unul va fi Nică (povestitorul care povestește și vorbește), altul va fi Moș Vasile, iar al treilea va fi Naratorul (cel care citește doar părțile albastre). Citiți povestea pe roluri, dând viață fiecărui personaj! Nu uitați să schimbați intonația, să arătați emoțiile și să faceți pauze unde este cazul. Scrieți pe spațiul de mai jos: Ce ați simțit când ați jucat rolul lui Nică și ce ați simțit în rolul lui Moș Vasile?

Exercițiul 6: Sfatul pentru Nică

Sarcina ta: În text, moș Vasile i-a dat o șansă lui Nică. Tu ce sfat i-ai da lui Nică pentru viitor, ca să nu mai facă astfel de năzdrăvănii? Scrie-ți sfatul într-o propoziție, explicând pe scurt de ce crezi că e important.

Sfatul meu pentru Nică: _____

De ce? _____

3.2. Desprinderea ideilor principale dintr-un text citit

Citește cu atenție următorul fragment:

Mary sări de pe alee. Zări ceva sclipind în pământul proaspăt răscolit de o pasăre mică. Era o bucată de metal vechi. Fetița se aplecă și o ridică. Inima îi bătea cu putere. Era o cheie veche, plină de rugină, care părea să fi stat îngropată acolo de foarte mult timp. «Oare este cheia de la grădina secretă?», se gândi ea plină de emoție. O ascunse repede în buzunar.

A doua zi, în timp ce se plimba pe lângă zidul acoperit cu iedera deasă, o rafală puternică de vânt dădu franzele la o parte. Sub ele, Mary văzu ceva uimitor: clanța unei uși ascunse. Fetița scoase cheia ruginită din buzunar și, cu mâinile tremurând, o potrivii în broasca ușii. Cheia se răsuci cu un scârțâit prelung. Mary împinse ușa grea de stejar, iar aceasta se deschise încet. Fetița păși dincolo de zid și se opri fără răsuflare. Se afla în cea mai ciudată și fermecătoare grădină pe care o văzuse vreodată, plină de trandafiri sălbatici și copaci cu crengile împletite ca într-o vrajă.”

(după romanul *Grădina Secretă*, de Frances Hodgson Burnett)

Exercițiul 3: Arhitectul Povestirii (Succesiunea logică)

Sarcina ta: Alex și Antonia au citit cu sufletul la gură textul, dar din cauza emoțiilor s-au cam încurcat în ordinea întâmplărilor. Ajută-i să pună lucrurile la locul lor! Citește propozițiile de mai jos și numerează-le de la 1 la 5, în ordinea exactă în care s-au petrecut în textul citit:

☐

Vântul dă la o parte frunzele de iederă, dezvăluind o ușă ascunsă.

☐

Mary găsește o cheie veche și ruginită în pământ.

☐

Fetița pășește plină de uimire în grădina fermecată.

☐

O ascunde în buzunar, întrebându-se dacă e de la grădina secretă.

☐

Cu inima bătând cu putere, Mary potrivește cheia în broasca ușii.

3.4. Citirea corectă a unui text necunoscut

Citește cu atenție povestea populară de mai jos.

Banul Muncit

Un tânăr muncitor, pe nume Petre, a muncit o vară întreagă la un boier, ca să strângă niște bani. Boierul, însă, era zgârcit și nu voia să-i dea leafa. Într-o zi, Petre, curajos, i-a cerut boierului banii. Boierul, ca să scape de el, i-a aruncat câțiva bănuți pe jos, zicând: «Ia-i, dacă-i poți lua!»

Petre, în loc să-i ia de jos, a zis: «Eu nu vreau bani aruncați, ci banul muncit! Nu-mi da din milă, ci dă-mi ce am câștigat cinstit!» Boierul, uimit de vorbele lui Petre, s-a rușinat și i-a dat toți banii cuveniți. Petre i-a pus la saltea și a doua zi a vrut să-i numere. Dar, ce să vezi? Când i-a numărat, a văzut că din acei bani pe care îi obținuse cu trudă, au ieșit alte monede, ca prin farmec! Așa se face că banul muncit aduce belșug și bucurie.

Exercițiul 3: Vânătorul de Înțeleșuri

Sarcina ta: Acum că ai citit povestea, demonstrează că ai înțeles-o!

Răspunde scurt la următoarele întrebări:

- 1 Ce nu voia boierul să-i dea lui Petre?

- 2 Ce i-a cerut Petre boierului?

- 3 Ce s-a întâmplat cu banii lui Petre după ce i-a numărat?

- 4 Ce învățătură desprindem din această poveste despre «banul muncit»?

SINTAXĂ:

Construim Propoziții Magice

Imaginează-ți că propoziția este o clădire minunată.

Fiecare cuvânt este o cărămidă, dar nu toate cărămizile sunt la fel de importante.

Unele sunt **principale**, țin clădirea în picioare, altele sunt **secundare**, adăugând frumusețe și detalii.

Astăzi, vom învăța să fim **arhitecți de propoziții!**

Fii curios!
Fii atent!
Construiește
propoziții magice!

1. Subiectul: Eroul principal al Propoziției

Ce este Subiectul?

Subiectul este eroul propoziției, cel despre care vorbim sau cel care face acțiunea. Ca un personaj principal într-o poveste, subiectul răspunde la întrebările: **Cine?** (pentru ființe) sau **Ce?** (pentru lucruri, fenomene).

Subiectul poate fi un substantiv (ex: *Cocoșul cântă*) sau un pronume (ex: *El cântă*).

Citește cu atenție fragmentul de mai jos din «Punguța cu doi bani»:

Era odată un moșneag și o babă. Moșneagul avea un cocoș, iar baba avea o găină. Baba se plângea mereu că găina ei nu făcea ouă. Într-o zi, cocoșul moșneagului a găsit o punguță cu doi bani. El a venit acasă bucuros. Cocoșul s-a așezat pe prag și a început să cânte: «Cucurigu! Boieri mari, / Dați punguța cu doi bani!» Baba s-a supărat, iar ea a alergat după cocoș.

Exercițiul 1: Detectivul de Eroi (Identificarea Subiectului)

Sarcina ta: Ești un detectiv de eroi! Citește textul și găsește subiectul pentru fiecare propoziție de mai jos. Scrie-l pe spațiul liber și apoi completează dacă este exprimat printr-un substantiv sau printr-un pronume.

1. Moșneagul avea un cocoș. → _____ (substantiv / pronume)
2. Baba se plângea mereu. → _____ (substantiv / pronume)
3. Cocoșul a găsit o punguță. → _____ (substantiv / pronume)
4. El a venit acasă. → _____ (substantiv / pronume)
5. Ea a alergat după cocoș. → _____ (substantiv / pronume)

Exercițiul 2: Jocul «Cine face acțiunea?» (Înțelegere și transformare)

Sarcina ta: Completează propozițiile cu un subiect potrivit (substantiv sau pronume), care să se potrivească perfect cu acțiunea. Fii creativ!

1. _____ mănca boabe de porumb.
2. _____ a pornit la drum.
3. _____ se bucura de gălăgie.
4. _____ plângeau lângă moșneag. (Transformă subiectul în «eu»:
Eu plâng lângă moșneag.)

2. Predicatul: Acțiunea Eroului

Ce este Predicatul?

Predicatul este acțiunea sau starea eroului nostru (subiectul). El ne spune ce face subiectul, ce este subiectul sau ce se întâmplă cu el. Predicatul răspunde la întrebările:

Ce face?, Ce este?.

(ex: *Cocoșul cântă, Baba se plângea*).

Predicatul se înțelege întotdeauna cu subiectul! Ei doi trebuie să fie în acord (dacă subiectul e la singular, și predicatul e la singular; dacă subiectul e la plural, și predicatul e la plural).

Citește din nou fragmentul din «Punguța cu doi bani»:

Era odată un moșneag și o babă. Moșneagul avea un cocoș, iar baba avea o găină. Baba se plângea mereu că găina ei nu făcea ouă. Într-o zi, cocoșul moșneagului a găsit o punguță cu doi bani. El a venit acasă bucuros. Cocoșul s-a așezat pe prag și a început să cânte: «*Cucurigu! Boieri mari, / Dați punguța cu doi bani!*» Baba s-a supărat, iar ea a alergat după cocoș.

Exercițiul 3: Motorul Propoziției (Identificarea Predicatului)

Sarcina ta: Ești mecanicul-șef al propozițiilor! Identifică «motorul» fiecărei propoziții (predicatul) și subliniază-l.

1. Moșneagul avea un cocoș.
2. Baba se plângea mereu.
3. Cocoșul a găsit o punguță.
4. El a venit acasă.
5. Ea a alergat după cocoș.

2. Predicatul: Acțiunea Eroului

Exercițiul 4: Acordul Perfect (Acordul Subiect-Predicat)

Sarcina ta: Subiectul și predicatul trebuie să se potrivească perfect! Completează spațiile libere cu forma corectă a verbului din paranteză, astfel încât să facă acord cu subiectul.

- Cocoșul _____ (a cânta) frumos.
- Găinile _____ (a face) ouă.
- Baba și moșneagul _____ (a trăi) la țară.
- Eu _____ (a scrie) o poveste.

Citește cu atenție acest fragment:

Odată, capra se gătea să plece în pădure, să aducă de-ale mâncării. Ea îi chema pe cei trei iezișori și le dădea povățuiei. «Ieduții mei! Să nu deschideți ușa nimănui!» Capra le spunea să fie cuminiți. Iedul cel mare era mai ascultător. Ceilalți doi ieduți se uitau la mamă cu ochi curioși. Lupul cel rău pândeă prin preajmă.

Exercițiul 5: Motorul Propoziției (Identificarea Predicatlui)

Sarcina ta: Ești mecanicul-șef al propozițiilor! Identifică «motorul» fiecărei propoziții (predicatul) și subliniază-l.

1. Capra se gătea să plece.
2. Ea îi chema pe iezișori.
3. Iedul cel mare era mai ascultător.
4. Ceilalți doi ieduți se uitau la mamă.
5. Lupul cel rău pândeă prin preajmă.

adaptare-«Capra cu trei iezi»-Ion Creangă

Exercițiul 6: Acordul Perfect (Acordul Subiect-Predicat)

Sarcina ta: Subiectul și predicatul trebuie să se potrivească perfect! Completează spațiile libere cu forma corectă a verbului din paranteză, astfel încât să facă acord cu subiectul.

- Capra _____ (a pleca) în pădure.
- Ieduții _____ (a asculta) de mama lor.
- Lupul _____ (a fi) foarte viclean.
- Eu _____ (a crede) povestea.

2. Predicatul: Acțiunea Eroului

Exercițiul 7: Regizorul de Acțiuni (Interpretare și Analiză)

Sarcina ta: Ești regizorul poveștii «Capra cu trei iezi». Citește cu atenție fragmentul și răspunde la următoarele întrebări, explicând ce ne spun acțiunile despre personaje:

- Ce acțiune face capra la începutul fragmentului? Ce ne spune acest verb despre intențiile ei?

- Ce acțiune fac ceilalți doi ieduți? Ce ne spune verbul folosit despre modul în care ei primesc sfaturile mamei?

Exercițiul 8: Povestea Schimbată (Aplicare și Transformare)

Sarcina ta: Imaginează-ți că vrei să schimbi puțin povestea. Rescrie următoarele propoziții, modificând subiectul sau numărul acestuia, și asigură-te că și predicatul se va potrivi perfect!

- a) Capra le dădea povețe. (Transformă subiectul în «ieduții»)

- b) Iedul cel mare era mai ascultător. (Transformă subiectul în «iedul cel mic și iedul cel mijlociu»)

- c) Lupul cel rău pândește prin preajmă. (Transformă subiectul în «doi lupi vicleni»)

3. Părți principale și părți secundare de Propoziție

Ce sunt Părțile Principale?

Părțile principale sunt Subiectul și Predicatul. Ei sunt ca scheletul clădirii – fără ei, propoziția nu are sens.

Ce sunt Părțile Secundare?

Părțile secundare sunt ca detaliile clădirii: ferestrele, ușile, zugrăveala. Ele ne dau mai multe informații despre subiect sau despre predicat, răspunzând la întrebări precum: cum?, unde?, când?, ce fel de?. O propoziție cu părți secundare este o propoziție dezvoltată.

Citește acest fragment, fiind atent la detalii:

Cocoșul moșneagului, mândru și voinic, a plecat agale pe drumul lung și prăfuit. El a găsit o punguță mică, cu doi bani vechi, lângă o fântână adâncă. Bucuros, cocoșul a alergat repede acasă, la moșneag. La poartă, el a bătut tare cu ciocul.

Exercițiul 1: Arhitectul de Propoziții (Identificarea părților principale și secundare)

Sarcina ta: Subliniază cu **roșu** părțile principale ale propozițiilor (subiectul și predicatul) și cu **albastru** părțile secundare (detaliile) din textul de mai sus.

Exercițiul 2: De la Schelet la Detaliu (Propoziții simple și dezvoltate)

Sarcina ta: Ești un arhitect talentat! Scrie o propoziție simplă (doar subiect și predicat) pe baza textului de mai sus. Apoi, dezvolt-o, adăugând cât mai multe detalii (părți secundare), astfel încât să devină o poveste mai bogată.

Propoziție simplă: _____

Propoziție dezvoltată: _____

4. Propoziția Simplă și Propoziția Dezvoltată

Ce este Propoziția Simplă?

Propoziția simplă este ca o casă cu pereți goi: are doar părțile esențiale – subiect și predicat.
(Ex: *Cocoșul a găsit.*)

Ce este Propoziția Dezvoltată?

Propoziția dezvoltată este ca o casă amenajată, cu mobilier și decorațiuni: are subiect, predicat și una sau mai multe părți secundare.
(Ex: *Cocoșul moșneagului a găsit o pungață cu doi bani vechi.*)

Citește din nou fragmentul despre cocoș și pungață, dar cu gândul la felul propozițiilor:

Cocoșul moșneagului, mândru și voinic, a plecat agale pe drumul lung și prăfuit. El a găsit o pungață mică, cu doi bani vechi, lângă o fântână adâncă. Bucuros, cocoșul a alergat repede acasă, la moșneag. La poartă, el a bătut tare cu ciocul.

Exercițiul 1: Clasificatorul de Propoziții (Simplă sau Dezvoltată)

Sarcina ta: Citește cu atenție propozițiile de mai jos și decide dacă sunt simple (doar subiect și predicat) sau dezvoltate (au și detalii).
Scrie răspunsul în dreptul fiecăreia.

1. Cocoșul cântă.
2. El a plecat.
3. Găina moșneagului dormea liniștită.
4. Baba s-a supărat.
5. O fetiță citește o carte interesantă.

Marea Aventură a Cuvintelor: Un Nou Început!

Felicitări, dragi exploratori ai limbii române!

Ați ajuns la finalul unei călătorii minunate. V-ați transformat în detectivi iscusiți de substantive și verbe, ați pictat cu adjective colorate și ați construit propoziții magice ca niște adevărați arhitecți.

Ați călătorit prin Dumbrava Minunată, ați râs alături de personajele lui Caragiale și ați visat la lebedele din povestea Rătuștei, învățând cum să înțelegeți textul, să gândiți critic și să vă exprimați propriile idei.

În Clasa Creativă, ați descoperit că limba română nu este doar un set de reguli, ci o poartă magică către înțelegerea lumii și a voastră înșivă.

Ați învățat să descifrați mesaje ascunse, să creați noi povești și să vă folosiți imaginația pentru a da viață cuvintelor.

Fiecare exercițiu a fost o provocare, un pas înainte în dezvoltarea voastră. Vă încurajăm să păstrați curiozitatea vie, să citiți în continuare cu poftă, să scrieți cu pasiune și să vorbiți cu încredere. Fiecare carte citită este o nouă aventură, fiecare propoziție scrisă este un nou pas către visurile voastre!

★ Nu uitați: **Magia Cuvintelor: Citesc, înțeleg, descopăr!** ★

Este doar începutul unei călătorii fantastice!

Cu drag și admirație pentru fiecare efort al vostru,

NumLit ♥

MORFOLOGIE: Descoperim tainele cuvintelor

1. Substantivul: Numele lumii în care trăim

Ce este substantivul?

Imaginează-ți că ești un magician și, cu o baghetă, poți să numești tot ce vezi în jurul tău: un copil, o carte, un fluture, o școală, o bucurie, chiar și Mihai sau București. Toate aceste cuvinte care dau nume unor ființe (oameni, animale), lucruri, locuri, fenomene sau sentimente se numesc **substantive**.

Substantive comune:

Sunt ca o denumire generală, pentru orice lucru de același fel (ex: *școală, elev, pisică, nor*). Ele se scriu cu literă mică, dacă nu sunt la început de propoziție.

Substantive proprii:

Sunt ca un nume special pentru o anumită ființă, un anumit loc sau eveniment (ex: *Goe, Patrocle, România, Sărbătoarea Crăciunului*). Ele se scriu întotdeauna cu literă mare, indiferent de locul în propoziție.

Numărul substantivului:

Substantivele ne pot spune dacă este vorba de unul singur (numărul singular, ex: *o carte*) sau de mai multe (numărul plural, ex: *mai multe cărți*).

Genul substantivului:

Substantivele pot avea genul:

- **masculin** (punem în față un și doi: *un băiat, doi băieți* sau *un pom, doi pomi*);
- **feminin** (punem în față o și două: *o fată, două fete* sau *o floare, două flori*);
- **neutru** (punem în față un și două: *un tablou, două tablouri* sau *un creion, două creioane*).

Goe și Patrocle sunt băieți, deci sunt substantive **masculine**. Pălăria este **feminină** (*o pălărie*), iar costumul este **neutru** (*un costum*).

1. Substantivul: Numele lumii în care trăim

Citește cu atenție fragmentul de mai jos din «D-I Goe»:

„D-I Goe poartă un costum de marinar, foarte elegant, și o pălărie de paie, nouă. Panglica pălăriei poartă inscripția «Urgent». Goe stă pe bancă, între mam'mare, mamița și tanti. Toți așteaptă trenul în gara din Urziceni. Trenul pleacă. Goe se agită, vrea să scoată capul pe fereastră.

– Nu e voie, Goe! zice mamița.

– Dar mam'mare nu zice nimic?

Mam'mare e adormită, cu pălăria pe o parte. Ceilalți pasageri se uită la copilul obraznic.”

Exercițiul 1: Vânătorii de Substantive (Substantive comune și proprii)

Sarcina ta: Ești un vânător de substantive! Citește textul despre Goe și scrie în tabelul de mai jos toate substantivele pe care le găsești, sortându-le corect.

Substantive comune

(nume generale, cu literă mică)

costum

Substantive proprii

(nume speciale, cu literă mare)

Goe

1. Substantivul: Numele lumii în care trăim

Exercițiul 2: Magia Numerelor (Numărul substantivului)

Sarcina ta: Imaginează-ți că ai o baghetă magică și poți schimba numărul substantivelor. Scrie substantivele de mai jos la numărul opus (dacă e singular, fă-l plural, și invers):

- un costum – _____
- o pălărie – _____
- mam'mare – _____
- trenuri – _____
- fereastră – _____
- pasageri – _____
- copil – _____

Exercițiul 3: Ghicitoarea lui Matei (Identificare din context)

Sarcina ta: Matei te provoacă la o ghicitoare! Găsește în textul despre Goe substantivele care se potrivesc descrierilor de mai jos și scrie-le.

- Un substantiv comun care denumește un accesoriu de modă: _____
- Un substantiv propriu care este numele unui oraș: _____
- Un substantiv comun care denumește un mijloc de transport: _____
- Un substantiv comun care denumește un membru al familiei: _____

Exercițiul 4: Detectorul de Gen (Identificarea genului substantivelor)

Sarcina ta: Ana și Darius vor să afle genul fiecărui substantiv. Citește cu atenție substantivele de mai jos (pe care le-ai găsit și tu în textul despre Goe) și completează tabelul, punând în față cuvintele **un/doi, o/două** pentru a descoperi genul (masculin, feminin, neutru).

Substantiv	Câte un/o...?	Câți/câte doi/două...?	Genul (masculin, feminin, neutru)
costum	<i>un costum</i>	<i>două costume</i>	<i>neutru</i>
pălărie	_____	_____	_____
bancă	_____	_____	_____
tren	_____	_____	_____
gară	_____	_____	_____
fereastră	_____	_____	_____

2. Adjectivul: Culoarea și forma cuvintelor

Ce este adjectivul?

- ★ Adjectivul este ca un pictor de cuvinte! El ne spune cum este un substantiv, adăugându-i culori, forme și însușiri. De exemplu, în loc de «o carte», putem spune «o carte **interesantă**», «o carte **mare**» sau «o carte **veche**».
- ★ Adjectivele se «îmbracă» la fel ca substantivul pe care îl descriu, adică se potrivesc cu el la **număr** (singular/plural) și la **gen** (masculin/feminin).
- ★ De obicei, adjectivul stă după substantiv (o **pălărie nouă**), dar uneori poate sta și înaintea lui (o **nouă pălărie**).
- ★ Unele adjective se termină în «-iu», cum ar fi **zglobiu**, **argintiu**, **auriu**.

Citește cu atenție acest fragment din «Un pedagog de școală nouă»:

„Domnul Trandafir era un pedagog excepțional, cu un suflet bun și o voce blândă. El nu folosea metode aspre, ci își învăța elevii cu multă răbdare. Clasele lui erau mereu curate și pline de un aer proaspăt. Copiii îl iubeau pe acest dascăl înțelept și devotat. Lecțiile lui erau vii și captivante, iar notele mari erau răsplata muncii sânguincioase.”

Exercițiul 5: Portretul Pedagogului (Identificare și acord)

Sarcina ta: Domnul Trandafir este un personaj minunat! Găsește toate adjectivele din textul de mai sus și scrie-le pe liniile de mai jos, alături de substantivul pe care îl descriu.

- pedagog (cum?) – _____
- suflet (cum?) – _____
- voce (cum?) – _____
- metode (cum?) – _____
- aer (cum?) – _____

- dascăl (cum?) – _____
- lecții (cum?) – _____
- note (cum?) – _____
- muncii (cum?) – _____

2. Adjectivul: Culoarea și forma cuvintelor

Exercițiul 6: Schimbăm Culoarele (Acordul adjectivului la număr și gen)

Sarcina ta: Ești un artist care poate schimba pensula! Subliniază adjectivele din propozițiile de mai jos și apoi rescrie propozițiile, transformând substantivul din singular în plural, și invers. Ai grijă ca și adjectivul să se potrivească perfect (la număr și gen)!

1

O metodă bună este ușor de înțeles.

2

Elevii sânguincioși învață cu drag.

3

Un copil zglobiu aleargă prin clasă.

4

O carte interesantă te poartă în lumi noi.

Exercițiul 7: Atelierul de Descrieri (Poziția adjectivului, ortografia -iu)

Sarcina ta: Descrie în două propoziții pe unul dintre personajele lui Caragiale (de exemplu, pe Goe sau pe Ionel), folosind cel puțin trei adjective. Fii atent la locul unde pui adjectivele (înainte sau după substantiv) și la cum scrii un adjectiv care se termină în «-iu» (dacă este cazul).

1.

2.

3. Pronumele: Înlocuitorii iscusiți

Ce este pronumele?

Pronumele sunt ca niște «înlocuitori» de cuvinte. Ele stau în locul unui substantiv, pentru a nu-l repeta mereu. De exemplu, în loc să spunem «Goe stătea, iar Goe se agita», spunem «Goe stătea, iar **el** se agita.» Cuvântul «**el**» este un pronume! Pronumele ne spun și cine face acțiunea (persoana: *eu, tu, el/ea, noi, voi, ei/ele*) și câți fac acțiunea (numărul: *singular/plural*).

Pronume de politețe: Când vorbim cu respect (cu doamna învățătoare, cu bunicii), folosim pronume de politețe, cum ar fi *dumneavoastră, domnia sa*.

Citește cu atenție fragmentul de mai jos din «Vizita»:

„Ieri, mamița a mers în vizită la doamna Maria. Ea l-a luat cu ea și pe Ionel.

- Săru’ mâna, doamnă! a spus Ionel.
- Tu ești un băiat foarte bine crescut! i-a zis doamna Maria.

Ionel s-a plimbat prin casă. A văzut trei vaze cu flori și două tablouri.

- Eu vreau o bomboană! a strigat el.

Doamna Maria i-a oferit o bomboană.

- Voi sunteți niște copii tare isteți! a spus doamna Maria către ei, arătând spre tablouri.

Ionel a luat bomboana și a fugit.

- *Dumneavoastră sunteți foarte amabilă, doamnă!* a rostit mamița, puțin rușinată de comportamentul lui Ionel.”

3. Pronumele: Înlocuitorii iscusiți

Exercițiul 8: Detalii despre «Înlocuitori» (Identificare, persoană, număr)

Sarcina ta: Ești un explorator! Găsește toate pronumele personale și pronumele de politețe din text și scrie-le, apoi completează căsuțele:

1. Pronume	2. La cine se referă? (Substantivul pe care îl înlocuiește)	3. Persoana (I, a II-a, a III-a)	4. Numărul (singular/plural)
model – Ea	mamițica	a III-a	singular
model – ea	mamițica	a III-a	singular

Exercițiul 9: Dialogul Politeții (Pronume de politețe în context)

Sarcina ta: Completează spațiile libere cu pronumele de politețe potrivit, pentru ca dialogul dintre Daria și doamna învățătoare să sune frumos și respectuos.

Daria: «_____ ați putea să-mi explicați din nou, vă rog, cum funcționează pronumele?»

Doamna învățătoare: «Desigur, Daria! _____ am explicat și colegilor, dar repet cu drag.»

Daria: «_____ mulțumesc foarte mult!»

Exercițiul 10: Reporterul Goe (Aplicare în context nou)

Sarcina ta: Imaginează-ți că Ionel și Goe se întâlnesc. Completează dialogul de mai jos, folosind pronume personale pentru a nu repeta numele.

Ionel: «Eu sunt Ionel. Tu cine ești?»

Goe: «_____ sunt Goe. _____ merg în excursie cu mam'mare.»

Ionel: «Și _____ ai venit la doamna Maria?»

Goe: «Nu, _____ plec cu trenul. _____ sunt pregătit de drum!»

4. Numeralul: Cifre și Cuvinte

Ce este numeralul?

Numeralul este cuvântul magic care ne ajută să numărăm! Ne spune **câte** sunt (ex: *trei* bomboane) sau **al câtelea** este un lucru într-o ordine (ex: *primul* elev). Numeralul poate fi scris cu **cifre** (1, 2, 3) sau cu **litere** (*unu, doi, trei*).

Citește cu atenție acest scurt fragment din «Bubico»:

„Doamna cu cățelul Bubico urcă în vagon. Erau în compartiment doi pasageri. Cățelul avea trei funde la gât și patru clopoței la zgardă. Doamna avea în mână o geantă mare și două perechi de mănuși. La a treia stație, Bubico începe să latre cu putere. Erau cinci minute până la destinație.”

Exercițiul 11: Detectivul de Numere (Recunoaștere și Ortografie)

Sarcina ta: Găsește toate numerele din textul de mai sus și scrie-le pe liniile punctate. Apoi, scrie cu litere cifrele din paranteză.

Numerele din text sunt:

Scrie cu litere:

(7) zile

(5) degete

(10) povești

(12) luni

(1) soare

(23) bomboane

(2) căței

Exercițiul 12: Probleme de logică și numere

Sarcina ta: Dacă în compartiment erau 2 pasageri la început și doamna cu Bubico (care sunt încă 2 ființe) au urcat, câți pasageri și ființe (incluzând cățelul) erau în total în compartiment? Scrie răspunsul cu litere.

Răspuns:

.....
.....

5. Verbul: Motorul propoziției

Ce este verbul?

Verbul este ca motorul propoziției!

El ne spune ce face cineva sau ceva

(ex: *a cânta*, *a alerga*), ce pățește (ex: *a fi lovit*), sau ce este (ex: *a fi vesel*, *a exista*).

Fiecare verb ne spune și cine face acțiunea (persoana: eu, tu, el/ea etc.) și câți fac acțiunea (numărul: singular/plural).

Verbele «*a fi*» și «*a lua*» sunt foarte speciale și au forme diferite, la care trebuie să fim atenți: *eu sunt*, *tu ești*, *el este...* / *eu iau*, *tu iei*, *el ia...*

Citește cu atenție acest fragment din «Bubico»:

„Doamna urcă în vagon. Câțelul Bubico stătea cuminte, legat cu o panglică.

– Ești un câțel cuminte, Bubico! spuse doamna.

Deodată, Bubico începe să latre cu putere.

– Ia-l de aici! strigă un pasager. Nu pot să aud așa ceva!

Doamna ridică câțelul.

– Nu am ce să-i fac, are el toane.

– Sunteți prea îngăduitoare! zise alt pasager.

Bubico mușcă pe unul de deget.

Exercițiul 13: Acțiunea în Texte (Identificare, persoană, număr)

Sarcina ta: Fii un detectiv de acțiuni! Subliniază toate verbele din textul de mai sus. Apoi, alege patru verbe și scrie-le, indicând persoana și numărul.

_____ (persoana ____, numărul _____)

_____ (persoana ____, numărul _____)

_____ (persoana ____, numărul _____)

_____ (persoana ____, numărul _____)

5. Verbul: Motorul propoziției

Exercițiul 14: Scenaristul Atent (Ortografia verbelor «a fi» și «a lua»)

Sarcina ta: Sara și Mario scriu un scenariu despre ce s-a întâmplat după ce Bubico a mușcat pasagerul. Completează dialogul lor, folosind forma corectă a verbelor **a fi** sau **a lua**.

Sara: «Oare pasagerul rănit _____ (**a fi**) supărat tare?»

Mario: «Cred că da! Bubico _____ (**a lua**) o hotărâre proastă!»

Sara: «Noi _____ (**a fi**) mult mai atenți cu animalele noastre.»

Mario: «Dacă _____ (**a lua**) atitudine, poate nu se întâmpla.»

Sara: «Ce soluție _____ (**a fi**) bună acum?»

Mario: «Poate Bubico _____ (**a învăța**) o lecție, dacă
_____ (**a fi**) mai responsabil.»

Exercițiul 15: Transformări Verbale

Sarcina ta: Scrie o propoziție despre ce face un elev de clasa a III-a la școală (ex: *Elevul citește o carte.*).

Apoi, transformă această propoziție, schimbând:

- **Numărul:** De la singular la plural (ex: *Elevii citesc o carte.*)
- **Persoana:** Scrie propoziția de parcă ai face tu acțiunea (**eu**) și apoi de parcă ar face-o un coleg (**el/ea**).

Propoziția inițială: _____

La plural: _____

Cu «eu»: _____

Cu «el/ea»: _____

